

TARTALOM

Kasza Péter: Buda oppugnata – egy korszakváltó eseménysor és forrásai 11

I. VELS HADJÁRATÁTÓL PEST TÖRÖK OSTROMÁIG, 1540–1541. ÁPRILIS

Wolfgang Lazius: A magyar történelem első könyve Leonhard Vels báró
Visegrád, Pest és Fehérvár ostromai során 1540-ben véghezvitt tetteiről 25

Paolo Giovio: Kortörténet (részlet). Magyarországi események
a váradi békétől Pest oszmán ostromának végéig 43

Antonio Mazza: Jelentés Buda ostromáról. Vels hadjárata és Pest 1541. évi
tavaszi ostroma 70

Memoria rerum, 1540 (részlet) 95

Melchior Hauffe naplója, 1540 (részlet) 97

Bosztán cselebi: Szulejmán könyve (részlet). Szapolyai János halála
körüli események 100

VELS-LEVELEK 104

Leonhard Vels Nádasdy Tamásnak, Bécs, 1540. szeptember 16. 104

Leonhard Vels Nádasdy Tamásnak, Visegrád, 1540. november 25. 105

Szultáni megerősítés (<i>ahdnáme</i>) János Zsigmond számára	107
Izabella királyné levele Ercole d'Este herceghez, Buda, 1541. március 15.	110
Újsághír a Mehmed bég vezette pesti ostromról	112
LENGYELORSZÁGI HÍREK	115
Lucas Górká boroszlói püspök Albert porosz hercegnek, Boroszló, 1541. május 8.	115

II. ROGGENDORF HADJÁRATA ÉS BUDA TÖRÖK MEGSZÁLLÁSA, 1541

Wolfgang Lazius: A magyar történelem második könyve Wilhelm von Roggendorf báró Buda alatti tetteiről és a mieink szerencsétlen visszavonulásáról	121
Paolo Giovio: Kortörténet (részlet). Magyarországi események Roggendorf hadjáratától Buda török megszállásáig	154
Antonio Mazza: Jelentés Buda ostromáról. A Roggendorf-féle ostrom	187
Bornemisza Tamás: Emléközet	203
Piotr Porębski első levele a budai ostromról	208
Obsidio Budae	213
Melchior Hauffe naplója, 1541 (részlet)	230
HÍREK ÉS LEVELEK BUDA OSTROMÁRÓL	234
Részlet Thurzó Elek úr leveléből	235
Részlet egy anonim szerző leveléből. Thomas Sobocki levelének melléklete	235
Andreas Kolár és Marcin Fraštacký levele a Buda melletti táborból, 1541. július 3.	236
Révay Ferenc és István 1541. július 16-án Buda alatt kelt végrendelete	237
Andreas Kolár és Marcin Fraštacký levele a Gellért-hegyi táborból, 1541. július 17.	239

Marcin Fraštacký levele a törökök hadmozdulatairól és a tábor áthelyezéséről, 1541. július 19.	240
Lucas Górka boroszlói püspök Albert porosz hercegnek, Poznań, 1541. augusztus 15.	241
Samuel Macejowski chełmi és választott plocki püspök Albert porosz hercegnek, Vilnius, 1541. augusztus 25.	243
ÚJSÁGHÍREK ROGGENDORF VERESÉGÉRŐL	248
Florian Rabucher beszámolója	249
Igaz tudósítás a budai táborban történekről	255
HANS SACHS KÖLTEMÉNYEI	260
Igaz költemény, avagy Buda, a magyarországi királyi város megszállásának, és a vérszomjas törökök királyi sereggel való szerencsétlen viadaljának leírása 1541 szeptemberében	261
A török tirannusi tettéről: hogyan öletett le nyomorultul hatszáz hadifoglyot, és hogyan kergette el a királynét is az 1541-es évben	264
Andres Zamora: Beszámoló Buda megszállásáról (1541)	267
Piotr Porębski második levele Buda elfoglalásáról	270
Memoria rerum, 1541 (részlet)	279
Szerémi György: Magyarország romlásáról (részlet)	300
Mutnoky Mihály: Az esztergomi provizor levele Révay Ferencnek, Esztergom, 1541. [október?]	315
VERANCSICS-BESZÁMOLÓK	318
Levél Paolo Giovio nocerai püspöknek Buda elestéről, 1548	320
Verancsics Antal vallomása Buda elestéről, 1553	353
OSZMÁN FORRÁSOK	356
Szulejmán szultán győzelmi jelentése Buda elfoglalásáról	359
Oszmán megszállási terv, 1541	363
Dzselálzáde Musztafa: Az országok osztályai és az utak felsorolása (részlet)	365
Bosztán cselebi: Szulejmán könyve (részlet)	370
Lutfi pasa: Az Oszmán-ház története (részlet)	376
Mehmed Záim: Történetek gyűjteménye (részlet)	378

BUDA ELESTÉNEK KÖLTŐI VISSZHANGJA	380
Daniele Barbaro: Tragédia Izabella királynéről, János magyar király özvegyéről, 1548 (13. szín, Izabella és Fráter György párbeszéde).....	383
Johann Lange: Három elégia Buda veszéséről	394
Klemens Janicius: Buda panasza	395
Tinódi Sebestyén: Buda veszéséről és Terek Bálint fogságáról	400
Tinódi Sebestyén: Erdéli história (részlet)	407
Mavro Vetranović: Budavár panasza	411

III. BRANDENBURGI JOACHIM HADJÁRATA BUDA ÉS PEST VISSZAVÍVÁSÁRA, 1542

Wolfgang Lazius: A magyar történelem harmadik könyve mindarról, amit a nemes Ferdinánd király és más német fejedelmek hívására és nevében Brandenburgi Joachim választófejedelem Magyarországon az 1542. évben véghez vitt	427
Paolo Giovio: Kortörténet (részlet). Brandenburgi Joachim hadjárata, 1542 ..	454
Christoff von Carlowitz: Napló magyarországi utazásáról	476
Rövid feljegyzés az 1542 évi magyarországi hadműveletekről	485
Melchior Hauffe naplója, 1542 (részlet)	491
Memoria rerum, 1542 (részlet)	493
Szerémi György: Magyarország romlásáról (részlet) Keresztény hadjárat Pest visszafoglalására. Perényi Péter elfogatása	494
OSZMÁN FORRÁSOK PEST 1542. ÉVI OSTROMÁRA	501
Lutfi pasa: Az Oszmán-ház története (részlet)	501
Mehmed Záim: Történetek gyűjteménye (részlet)	503
AZ 1542. ÉVI HADJÁRAT VERSES EMLÉKEZETE	505
Hans Sachs: A Német Birodalom szerencsétlen hadjárata és a magyarországi Pest sikertelen ostroma	506

Georgius Sabinus: Elégia a törökök ellen hadba induló Brandenburgi Joachim őgróf választófejedelemhez	509
Kaspar Bruschi: Elégia Szász Móríc hercegről	512
JELENTÉSEK ÉS BESZÁMOLÓK	516
Hans Ungnad jelentése a pesti hadműveletekről	517
Brandenburgi Joachim jelentése	520
Irodalomjegyzék	527
Illusztrációk jegyzéke	538
Térképek	541
Személynévmutató	546
Helynévmutató	561
Képmelléklet	573